

Grönbok om insyn i gäldenärers tillgångar

Sammanfattning

I utlåtandet behandlar utskottet Europeiska kommissionens grönbok om effektiv verkställighet av domar i Europeiska unionen; insyn i gäldenärers tillgångar, KOM(2008) 128 slutlig. Kommissionens syfte med grönboken är att inleda ett brett samråd mellan intresserade parter om hur insynen i gäldenärers tillgångar i Europeiska unionen kan förbättras. Grönboken tar upp problem med den nuvarande situationen och föreslår möjliga lösningar.

Utskottet är positivt till kommissionens initiativ till ett samråd kring dessa frågor.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Insyn i gäldenärers tillgångar

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna

Stockholm den 22 maj 2008

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Yvonne Andersson (kd), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Katarina Brännström (m), Eva Sonidsson (s), Maria Kornevik Jakobsson (c) och Camilla Lindberg (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kammaren har i enlighet med 10 kap. 4 § riksdagsordningen den 12 mars 2008 hänvisat Europeiska kommissionens grönbok Effektiv verkställighet av domar i Europeiska unionen; insyn i gäldenärers tillgångar, KOM (2008) 128 slutlig, till civilutskottet för granskning. Med grönboken, som antogs den 6 mars 2008, uppmanar Europeiska kommissionen de intresserade parterna att senast den 30 september 2008 inkomma med synpunkter. Grönboken behandlas inom generaldirektoratet för rättvisa, frihet och säkerhet. Svaren och synpunkterna kommer att offentliggöras på kommissionens webbplats, såvida parterna inte har något att invända. Kommissionen överväger att därefter organisera ett offentligt samråd om de frågor som tas upp i grönboken.

Regeringen avser att skicka grönboken på remiss till berörda svenska intressenter.

Företrädare för Justitiedepartementet har vid utskottets sammanträde den 13 maj 2008 redovisat Regeringskansliets faktapromemoria (2007/08: FPM101) Grönbok om insyn i gäldenärers tillgångar.

Bakgrund

Kommissionen tog år 1998 upp frågan om gränsöverskridande indrivning i ett meddelande till rådet och Europaparlamentet. Under år 2001 antogs ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område. I programmet angavs bl.a. att verkställigheten av domar inom Europeiska unionen skulle kunna underlättas om det vore möjligt att få exakt kännedom om gäldenärens finansiella situation.

Kommissionen genomförde år 2004 en undersökning som analyserade rättsläget i de dåvarande 15 medlemsstaterna. Inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område har kommissionen därefter inhämtat uppgifter om rättsläget i de 12 medlemsstater som sedan dess anslutit sig till Europeiska unionen.

Kommissionen har under år 2006 lagt fram en grönbok om kvarstad på bankmedel, vilken också syftar till effektivare verkställighet av domstolsavgöranden i Europeiska unionen. Den grönboken behandlas i faktapromemorian 2006/07:FPM28.

Grönbokens huvudsakliga innehåll

Vid verkställighet av domar på betalning behöver verkställighetsmyndigheten (som i Sverige är Kronofogdemyndigheten) veta var gäldenären finns och vilka tillgångar denne har. Även borgenärer kan ha behov av sådan information.

Kommissionen redogör i grönboken för de två kategorier av system som finns i medlemsstaterna. Den ena kategorin bygger på att gäldenären, normalt under straffansvar, är ålagd att redovisa sina tillgångar. I vissa medlemsstater gäller redovisningsskyldigheten endast i den utsträckning som krävs för att täcka den berörda fordringen. Den andra kategorin bygger på att den nödvändiga informationen kan hämtas från register av olika slag.

Vid indrivning av fordringar i gränsöverskridande fall finns en risk för att verkställigheten hämmas av de skillnader som föreligger mellan medlemsstaternas olika rättssystem. Grönboken är inriktad på de förbättringar av den offentliga verkställigheten av domstolsavgöranden som skulle kunna åstadkommas på EU-nivå. Kommissionen pekar på fördelarna med att förbättra insynen i gäldenärens tillgångar och stärka borgenärernas rätt till information. Samtidigt bör hänsyn tas till principen om skydd av gäldenärens privatliv, som bl.a. följer av dataskyddsdirektivet 95/46/EG.

I grönboken presenterar kommissionen följande fem olika åtgärder som skulle kunna vidtas för att uppnå de eftersträvade förbättringarna.

- En handbok över nationella bestämmelser och förfaranden på verkställighetsområdet skulle kunna utarbetas och göras tillgänglig t.ex. på Internet.
- Informationen i befintliga register skulle kunna utvidgas och göras tillgänglig för utländska verkställighetsmyndigheter. Detta rör bl.a. olika former av handelsregister men även folkbokföringsregister samt socialförsäkrings- och skatteregister skulle kunna beröras.
- Utbytet av information mellan verkställighetsmyndigheter i olika medlemsstater skulle kunna förbättras.
- Systemet med att gäldenären åläggs att redovisa sina tillgångar skulle kunna utvecklas. Det skulle kunna övervägas att införa en europeisk tillgångsdeklaration.
- Andra åtgärder som föreslås av medlemsstaterna eller andra remissinstanser kan behöva övervägas.

Utskottets överväganden

Faktapromemorian

I faktapromemorian redovisar regeringen sin preliminära ståndpunkt. Regeringen är positiv till att ett samråd inleds om hur man kan förbättra insynen i gäldenärens tillgångar i Europeiska unionen. I det framtida arbetet med frågan avser regeringen att verka för att hänsyn tas till skyddet för gäldenärens privatliv och att negativa följder av en utökad registerhållning beaktas. Vidare bör reglerna vara enkla att följa och tillämpa.

Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I Sverige förekommer båda de system som kommissionen diskuterar i grönboken. Vid verkställighet som utförs av Kronofogdemyndigheten används i stor utsträckning uppgifter ur olika register för att ta reda på var gäldenären befinner sig och vilka tillgångar denne har. I grönboken framhålls bl.a. den svenska Kronofogdemyndighetens möjligheter att inhämta information ur skatteregister.

Härutöver finns det även i svensk rätt möjligheter att ålägga en gäldenär att redovisa sina tillgångar. I 4 kap. 14–16 §§ utsökningsbalken finns således bestämmelser om gäldenärens, men även tredje mans, upplysningsplikt. Gäldenären kan åläggas att ge in en skriftlig förteckning över sina tillgångar till Kronofogdemyndigheten. Enligt 2 kap. 10–16 §§ utsökningsbalken kan Kronofogdemyndigheten även hålla förhör med en gäldenär samt använda vissa tvångsmedel, t.ex. ålägga gäldenären vite.

I grönboken diskuteras olika alternativ som bör övervägas i det framtida arbetet. Några slutgiltiga förslag läggs emellertid inte fram. De möjliga åtgärder som diskuteras kan få konsekvenser för nationell lagstiftning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är positivt till att ett samråd inleds om hur man kan förbättra insynen i gäldenärens tillgångar i Europeiska unionen. Som regeringen påpekat bör den i det framtida arbetet med frågan verka för att hänsyn tas till skyddet för gäldenärens privatliv, att negativa följder av en utökad registerhållning beaktas samt att reglerna bör vara enkla att följa och tillämpa. Utskottet ansluter sig således till regeringens preliminära ståndpunkt.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Kommissionens grönbok KOM(2008)128 Effektiv verkställighet av domar i Europeiska unionen; insyn i gäldenärers tillgångar

Grönboken syftar till att inleda ett brett samråd med berörda parter om hur man kan förbättra insynen i gäldenärers tillgångar i Europeiska unionen.